

Μνήμη του αγίου οσιομάρτυρος Ρωμανού του Καυσοκαλυβίτου.

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Συναξαριακές Μορφές](#)

Παταπίου μοναχού Καυσοκαλυβίτου

Η ιερά σκήτη Αγίας Τριάδος Καυσοκαλυβίων έχει στενές πνευματικές σχέσεις με την ιστορική και αγιοτόκο περιοχή των Αγράφων, που άρχονται από την εγκατάσταση στη ασκητική περιοχή των Καυσοκαλυβίων, το 1660, του μετέπειτα ιδρυτού της σκήτης οσίου Ακακίου του Καυσοκαλυβίτου.

Ο οσιομάρτυς Ρωμανός γεννήθηκε στο Σόβολακ της επαρχίας Λυτζάς και Αγράφων, σημερινό Ασπρόπυργο Ευρυτανίας. Οι γονείς του, πτωχοί ποιμένες αλλ' ευσεβείς Χριστιανοί ήσαν αγράμματοι. Το ίδιο ίσχυσε και για τον καρπό τους, ο οποίος αρκείτο στο ότι γνώριζε πως ήταν Χριστιανός. Η γενέτειρά του βρισκόταν πλησίον της ιστορικής μονής Προυσού, στην οποία και αρχικά εισήλθε για να μονάσει.

Αργότερα ταξίδεψε για την Κωνσταντινούπολη και από εκεί στη Μυτιλήνη προς

εξεύρεση εργασίας. Εκεί ευρισκόμενος, περνώντας ένα πλοίο με προσκυνητές των Αγίων Τόπων, άκουσε κάποιους απ' αυτούς να διηγούνται για τον Πανάγιο Τάφο ώστε η ευσέβεια παρακινήθηκε στη ψυχή του τόσο, ώσπου αποφάσισε να αναχωρήσει κι αυτός για τα Ιεροσόλυμα όπου φθάνοντας, κατευθύνθηκε στη Λαύρα του Αγίου Σάββα. Κατά την εκεί παραμονή του, άκουγε τα αναγνώσματα για τα μαρτύρια των Αγίων και για τα όσα αυτοί υπέμειναν για την αγάπη του Χριστού και αφού ρώτησε τους εκεί ενασκουμένους πατέρες, πληροφορήθηκε για τα αγαθά που μέλλουν να απολαύσουν όσοι σωθούν. Έτσι επιθύμησε να γίνει κι αυτός μέτοχος των θείων αυτών επαγγελιών. Τότε πήγε στον πατριάρχη των Ιεροσολύμων στον οποίο εμπιστεύθηκε το σκοπό του να μαρτυρήσει για τον Χριστό. Ο πατριάρχης όμως τον αποθάρρυνε, φοβούμενος μην επακολουθήσει κάποιο κακό για τα Προσκυνήματα, από την οργή των Τούρκων.

Ο Άγιος όμως, ποθώντας το μαρτύριο, αναχώρησε για τη Θεσσαλονίκη, όπου ομολόγησε με παρρησία μπροστά στον Τούρκο κριτή τη χριστιανική του πίστη. Τότε οι Τούρκοι τον έδειραν με σφοδρότητα εξαναγκάζοντάς τον να εξωμόσει. Βλέποντας όμως ότι δεν πείθεται, αποφάσισαν να τον θανατώσουν. Πρώτα όμως του έκαναν πολλά βασανιστήρια. Ο διοικητής όμως του στόλου που στάθμευε στη Θεσσαλονίκη -καθώς έτυχε να βρίσκεται εκεί- ζήτησε από τους δικαστές να του τον δώσουν σαν δούλο-κωπηλάτη για ένα από τα πλοία του, κρίνοντας την ισόβιο αυτή καταδίκη του ως μεγαλύτερη από τον δια ξίφους θάνατο· πρόταση με την οποία οι δικαστές έμειναν σύμφωνοι. Αργότερα όμως, κάποιοι Χριστιανοί, κατάφεραν και ελευθέρωσαν τον Άγιο, εξαγοράζοντάς τον και τον έστειλαν στο Άγιον Όρος.

Φθάνοντας ο Άγιος στον ιερό Αθω, το πιθανότερο στα τέλη της δεκαετίας του 1680 -αφού σύμφωνα με το Βίο «έμεινεν μετά του γέροντος Ακακίου χρόνον ικανόν»- κατευθύνθηκε στα Καυσοκαλύβια, όπου υποτάχθηκε στο συμπατριώτη του όσιο Ακάκιο τον Καυσοκαλυβίτη. Παρ' όλο όμως που αγωνιζόταν ασκούμενος πολλές φορές πάνω από τις ανθρώπινες δυνάμεις, ο λογισμός του στρεφόταν συνεχώς γύρω από το μαρτύριο, μη βρίσκοντας ειρήνη και συμπεριφερόμενος ως ξένος και πάροικος στην παρούσα ζωή. Έτσι, μετά από πολλές νηστείες και προσευχές όπου γέροντας και υποτακτικός παρακαλούσαν τον Θεό να τους πληροφορήσει για την έκβαση του μαρτυρίου, τους αποκαλύφθηκε η ταύτιση του θείου θελήματος με τον πόθο του δεύτερου για το μαρτύριο. Τότε, αφού ο μάρτυς κατά την ημέρα της Πεντηκοστής -το πιθανότερο του έτους 1693- έγινε μεγάλοςχημος μοναχός από τον όσιο Ακάκιο, λαμβάνοντας το όνομα Ρωμανός, αναχώρησε με την ευχή του Οσίου και των λοιπών πατέρων, για το ποθούμενο. Φθάνοντας στα Ιεροσόλυμα και προκειμένου να προκαλέσει τους Τούρκους, θέλησε να μπει με παρρησία στο ιερό τέμενος των Μουσουλμάνων. Όταν όμως

πληροφορήθηκε ότι αυτή του η ενέργεια θα προκαλούσε μεγάλη ζημιά τόσο στον Πανάγιο Τάφο όσο και στα λοιπά Προσκυνήματα, ματαίωσε το σκοπό του και αναχώρησε για την Κωνσταντινούπολη.

Φθάνοντας εκεί, βρήκε έναν θαυμαστό τρόπο για να προκαλέσει τους Τούρκους. Πιάνοντας ένα σκυλάκι και δένοντάς το με τη ζώνη του, το έσερνε μέσα στο παζάρι. Βλέποντάς τον όμως οι Αγαρηνοί μ' αυτή την εμφάνιση, τον ρώτησαν για ποιο λόγο σέρνει έτσι τον σκύλο. Τότε ο Ρωμανός αποκρίθηκε: «Για να τον τρέφω, καθώς οι Χριστιανοί τρέφουν εσάς τους ασεβείς».

Τότε αυτοί ακούγοντάς τον, τον έφεραν στο Βεζύρη, ο οποίος με τη σειρά τον παρέδωσε στους βασανιστές. Αυτοί τότε τον έριξαν αρχικά σ' ένα ξεροπήγαδο, όπου έμεινε άσιτος για σαράντα ολόκληρες ημέρες. Έπειτα τον έβγαλαν και άρχιζαν να τον βασανίζουν παντοιοτρόπως. Παρ' όλα όμως αυτά δεν κατάφεραν το σκοπό τους· να τον πείσουν δηλαδή να εξωμόσει. Τέλος, ο Βεζύρης, αποφάσισε τη θανάτωσή του.

Καθώς δε έφερναν τον Άγιο στον τόπο του μαρτυρίου του, εκείνος βάδιζε γρήγορα και με χαρά και όποιον Χριστιανό συναντούσε στο δρόμο, τον χαιρετούσε κάνοντας ευλαβικό σχήμα. Συνέβη δε, κατά το μεσημέρι που περνούσε η μαρτυρική πομπή έξω από ένα τζαμί, ένας χότζας που βρισκόταν πάνω στο μιναρέ, να αρχίζει να εξυμνεί τον ψευδοπροφήτη του. Κυττάζοντάς τον τότε ο Άγιος τον έφτυσε. Και παρευθύν οι δήμιοι του έκοψαν τη γλώσσα, την οποία μάλιστα έβγαλε με προθυμία ο ίδιος. Στη συνέχεια, φθάνοντας στον τόπο της καταδίκης, αφού ευχαρίστησε τον Θεό, έλαβε με χαρά του μαρτυρίου τον στέφανο, την δεκάτη ενάτη Ιανουαρίου του έτους 1694. Το δε τίμιο αυτού λείψανο, αμέσως μόλις απέκοψαν την τιμίαν του κεφαλή, έπεσε προς Ανατολάς σαν να ήταν ζωντανό. Αυτό το σημείο όμως έκανε να φθονήσουν οι δήμιοι περισσότερο. Για τρεις δε ημέρες ένα ουράνιο φως φώτιζε το τίμιο λείψανο του Μάρτυρα, κάτι το οποίο έβλεπαν με θαυμασμό όλοι όσοι φύλαγαν εκεί. Και καθώς έτυχε να βρίσκεται στη Βασιλεύουσα τις ημέρες εκείνες ένα αγγλικό καράβι, ο πλοίαρχος και οι ναύτες του, βλέποντας όλ' αυτά τα θαυμαστά γεγονότα, εξαγόρασαν το τίμιο λείψανο από τους Τούρκους, για πεντακόσια αργυρά νομίσματα, και το μετέφεραν στον τόπο τους.

Τα περί του μαρτυρίου του οσιομάρτυρος Ρωμανού, διηγήθηκαν αργότερα στον όσιο Ακάκιο τον Καυσοκαλυβίτη, δύο αδέρφια, αυτόπτες μάρτυρες της αθλήσεώς του, που εξ αιτίας αυτών των θαυμαστών γεγονότων, έγιναν μοναχοί στο Άγιον Όρος· ο ένας ο Χριστοφόρος στη μονή Κουτλουμουσίου και ο άλλος, που πήρε το όνομα Αγάπιος, στη μονή Δοχειαρίου, όπου αφιέρωσε ένα μανδήλι εμποτισμένο με μαρτυρικό αίμα του οσιομάρτυρος Ρωμανού.

Στο παρεκκλήσι της Κοιμήσεως Θεοτόκου της Καλύβης του Αγίου Ακακίου όπου και ασκήθηκε ο οσιομάρτυς Ρωμανός, είναι ιστορημένη στην αψίδα του βόρειου χορού, μία ενυπωσιακή τοιχογραφία του έτους 1759 που αποδίδεται στο εργαστήριο του ιερομονάχου Παρθενίου του εξ Αγράφων, και η οποία έχει ως πηγή συνθέσεως το Βίο του οσίου Ακακίου του Καυσοκαλυβίτου. Η σύνθεση εξιστορεί την δι' οράματος εμφάνιση στον όσιο ιδρυτή της σκήτης Καυσοκαλυβίων, του οσιομάρτυρος Ρωμανού, που απεικονίζεται εδώ με λευκά αστραποβόλα ιμάτια. Συγκεκριμένα, πριν ο οσιομάρτυς Ρωμανός αναχωρήσει για το μαρτύριό του, έκανε με τον γέροντά όσιο Ακάκιο μία συμφωνία· ότι δηλαδή, εάν μεν τελειώσει ο Ρωμανός τη ζωή του στο μαρτύριο, τότε να είναι πρέσβυς στο Θεό για τη σωτηρία του Οσίου και μετά τον θάνατό του να συγκατοικούν στη βασιλεία των Ουρανών, ο δε Ακάκιος, μέχρις ότου ο Ρωμανός αξιωθεί του μαρτυρικού στεφάνου, να προσεύχεται στο Θεό αδιάκοπα γι' αυτόν. Επιπλέον, ο όσιος Ακάκιος συμφώνησε να παραμείνει στο Σπήλαιο μέχρι τέλους της ζωής του. Μετά όμως από το μαρτύριο του αγίου Ρωμανού, ο όσιος Ακάκιος εγκατέλειψε για λίγους μήνες το σπήλαιο της ασκήσεώς του και μετέβη στο Κελλί του Αγίου Αθανασίου που βρίσκεται πάνω από τα Καυσοκαλύβια. Εκεί κάποτε, καθώς προσευχόταν, ήλθε σε έκσταση και βλέπει τον άγιο Ρωμανό, να λάμπει μ' έναν απερίγραπτο τρόπο. Το πρόσωπό του ακτινοβολούσε περισσότερο κι από τον ήλιο, μέσα στη δόξα του Θεού, όπου βρισκόταν. Στρέφοντας όμως το θεοειδές εκείνο πρόσωπο από τον Γέροντα, έδειχνε την δυσαρέσκειά του για την παράβαση της συμφωνίας, με το να

αναχωρήσει από το Σπήλαιο. Ο δε Όσιος, πέφτοντας στα γόνατα, τον παρακαλούσε να τον κυττάξει με ευμένεια και συμπάθεια και να του συγχωρήσει το σφάλμα που έκανε. Αλλ' όμως ο Οσιομάρτυς δεν κάμφθηκε από τις παρακλήσεις του Οσίου και έγινε ξαφνικά άφαντος. Έπειτα απ' αυτό, ο όσιος Ακάκιος επέστρεψε αμέσως στο σπήλαιο των Καυσοκαλυβίων. Και εκεί προσευχόμενος, πολλές φορές ξαναείδε τον άγιο Ρωμανό, λουσμένο πάλι στο άκτιστο φως· πλην όμως όχι με την ίδια αυστηρή έκφραση. Αλλ' έχοντας βλέμμα χαρωπό και γλυκύτατο, μετά τη συμφιλίωσή τους, τον παρηγορούσε με ενθαρρυντικά λόγια.

Την περίοδο 1995-1996 και σε περίοπτη θέση της γενέτειρας του οσιομάρτυρος, κτίστηκε παρεκκλήσι προς τιμήν του. Με ευλαβή εξάλλου αισθήματα οι συμπατριώτες του διασώζουν μέχρι σήμερα το πατρικό του επώνυμο των Πλακέων και το μητρικό του των Ανδρουτσαίων. Ακολουθία του οσιομάρτυρος Ρωμανού, ποίημα Νήφωνος μοναχού Ιβηροσκητιώτου του έτους 1892, πρωτοεκδόθηκε το 1937. Ετέρα Ακολουθία συνέταξε ο μοναχός Γεράσιμος Μικραγιαννανίτης, που εκδόθηκε το 1981. Ο οσιομάρτυς Ρωμανός συνυμνείται επίσης στις εξής Ακολουθίες: Ευρυτάνων Αγίων, Αγιορειτών Πατέρων, Νεομαρτύρων, Λαυριωτών Αγίων, Καυσοκαλυβιτών Αγίων καθώς και στην Ακολουθία του οσίου Ακακίου του Καυσοκαλυβίτου, ποίημα του επίσης Αγραφιώτου ιερομονάχου Ιωνά του Καυσοκαλυβίτου, ο οποίος συνέταξε και το Μαρτύριο του αγίου Ρωμανού. Επιτομή του παραπάνω Μαρτυρίου εξέδωσε ο όσιος Νικόδημος ο Αγιορείτης στο Νέο Μαρτυρολόγιο.

Απολυτίκιον. Ηχ. δ . Ο υψωθείς εν τω σταυρώ (Νήφωνος μοναχού).

Ασκητικώς προγυμνασθείς εν τω Άθω, ταις Ακακίου διδαχαίς του οσίου, και εξ αυτού λαβών την θείαν βούλησιν, υποστήναι έδραμες, μαρτυρίου τας θλίψεις, άμα και τον θάνατον, Ρωμανέ και παρέστης, στεφανηφόρος μάρτυς τω Χριστώ, υπέρ ημών του πρεσβεύειν πανένδοξε.

Βιβλιογραφία

ΙΩΝΑΣ ΚΑΥΣΟΚΑΛΥΒΙΤΗΣ ΙΕΡΟΜ., Βίοι νεοφανών Μαρτύρων εν τη καθομιλουμένη, Κωδ. 2 Καλύβης Αγίου Ακακίου Καυσοκαλυβίων, σ. 503-519. ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ ΑΓΙΟΡΕΙΤΗΣ, Συναξαριστής, Βενετία 1819, σ. 13, 132. ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ ΑΓΙΟΡΕΙΤΗΣ, Νέον Μαρτυρολόγιον, Αθήναι 1856, σ. 104. Κ. ΣΑΘΑΣ, Μεσαιωνική Βιβλιοθήκη τ. Γ , Βενετία 1876, σ. 133-134. Κ. ΔΟΥΚΑΚΗΣ, Μέγας Συναξαριστής, Αθήναι 1889-1896, σ. 117-120. Η. DELEHAYE, "Greek Neomartyrs", The Constructive Quarterly 9 (1921), σ. 706. Σ. ΕΥΣΤΡΑΤΙΑΔΗΣ, Αγιολόγιον, Αθήναι χ. χρ. εκδ., σ. 411. Ε.

ΚΟΥΡΙΛΑΣ, Ιστορία του Ασκητισμού, Θεσσαλονίκη 1929, σ. 75-76, 84-85.Χ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ, Οι Νεομάρτυρες, Αθήναι 1934, σ. 74. ΝΗΦΩΝ ΙΒΗΡΟΣΚΗΤΙΩΤΗΣ ΜΟΝ., “Ακολουθία του αγίου νέου οσιομάρτυρος Ρωμανού του από Καρπενησίου, μαθητού του αγίου Ακακίου του Καυσοκαλυβίτου. Αντιγραφείσα εξ αρχαίου χειρογράφου της Καλύβης Αγίου Ακακίου”, Αγιορειτική Βιβλιοθήκη 5 (1937), σ. 1-19. Β. ΜΑΤΘΑΙΟΣ, Ο Μέγας Συναξαριστής τ. 2, Αθήναι 1956, σ. 269. ΘΗΕ τ. 10, στ. 924. Ο. MEINARDUS, The Saints of Greece, Athens 1970, σ. 182. ΠΕΡΑΝΤΩΝΗΣ, Λεξικόν των Νεομαρτύρων (Οι Νεομάρτυρες από της αλώσεως της Κωνσταντινουπόλεως μέχρι της απελευθερώσεως του δούλου Έθνους), τ. Γ , Εν Αθήναις 1972, σ. 443-447. Β. ΨΕΥΤΟΓΚΑΣ, “Μαρτυρολόγια νεομαρτύρων (συγγραφείς, συλλογές και εκδόσεις)”, Ιερά Μητρόπολις Θεσσαλονίκης, Πρακτικά Θεολογικού Συνεδρίου εις τιμήν και μνήμην των Νεομαρτύρων (17-19 Νοεμβρίου 1986), Θεσσαλονίκη 1998, σ. 86. Γ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΑΡΧΙΜ., “Βιβλιογραφία εις ακολουθίας νεομαρτύρων”, Ιερά Μητρόπολις Θεσσαλονίκης, ο.π., σ. 585. Κ. ΒΑΣΤΑΚΗΣ ΠΡΩΤΟΠΡΕΣΒ., Ευρυτανικόν Λειμωνάριον, Εν Αθήναις 1978, σ. 99-110. ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΜΙΚΡΑΓΙΑΝΝΑΝΙΤΗΣ ΜΟΝΑΧΟΣ, Ακολουθία του αγίου οσιομάρτυρος Ρωμανού του Νέου του εξ Ασπροπύργου Ευρυτανίας, Εν Αθήναις 1981. ΠΑΤΑΠΙΟΣ ΚΑΥΣΟΚΑΛΥΒΙΤΗΣ ΜΟΝΑΧΟΣ, Άγιος Ακάκιος ο Καυσοκαλυβίτης. Από το περιβόλι της Παναγίας στον κήπο του Θεού, Άγιον Όρος 2001, σ. 89-111, 209-210. ΠΑΤΑΠΙΟΣ ΚΑΥΣΟΚΑΛΥΒΙΤΗΣ ΜΟΝ. –Μ. ΒΑΡΒΟΥΝΗΣ, Καυσοκαλυβίτικα Νεομαρτυρολογικά, Θεσσαλονίκη 2003, σ. 23-26, 46-48. ΠΑΤΑΠΙΟΣ ΚΑΥΣΟΚΑΛΥΒΙΤΗΣ ΜΟΝ., Αγιασμένες μορφές των Καυσοκαλυβίων, Άγιον Όρος 2007, σ. 75-83.

Πηγή: agioritikoslogos.blogspot.gr